

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В АКАДЕМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

***Всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю
06 червня 2026 року***

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/CriticalThinking2026>

УДК: 378:159.955

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Музиченко Ганна В'ячеславівна - доктор політичних наук, професор, проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Папач Ольга Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри математики і методики її викладання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Дерік Ілона Морисівна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Листопад Олексій Анатолійович - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 року.)*

Рецензенти:

Княжева Ірина Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

2012. Vol. 1(17). URL : <https://web.znu.edu.ua/herald/issues/2012/ped-1-2012/132-136.pdf>

3. Paul, R., Elder, L. The miniature guide to critical thinking concepts and tools. Foundation for Critical Thinking, 2019. URL : https://www.criticalthinking.org/files/Concepts_Tools.pdf

ЧЕБАН Оксана Михайлівна

ЯК УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНОМУ ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ (СТАЖУВАННЯ) ВПЛИНУЛА НА МОЄ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ТА ВІДНОШЕННЯ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Участь у програмі міжнародного підвищення кваліфікації (стажування) за програмою «КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В АКАДЕМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ» стала для мене важливим етапом переосмислення викладацької діяльності.

Програма вдало поєднує глибокий філософський аналіз із практичними інструментами, які є необхідними для сучасного викладача вищої школи. Окрему увагу в межах програми було приділено доповіді Ольги Збарської, доктора наук та президента компанії «OZCREDO».

Її виступ дозволив поглянути на критичне мислення не лише як на інструмент логічного аналізу, а як на фундамент розкриття креативного потенціалу особистості. Критичне мислення є життєво важливою навичкою в сучасному світі, яка дозволяє особистості неупереджено оцінювати інформацію, протидіяти дезінформації та приймати обґрунтовані рішення в умовах складного середовища, що постійно змінюється.

Ця навичка сприяє адаптивності, посилює здатність до розв'язання проблем і допомагає орієнтуватися в етичних дилемах та цифрових «ехо-камерах», що зрештою безпосередньо впливає на особистісні, фінансові та професійні досягнення.

Найбільше враження на мене справили ідеї Ольги Збарської стосовно синтезу креативності та академічних стандартів: як зберігати наукову суворість, не обмежуючи творчий пошук студента. Звичайно корисним та пізнавальним став досвід створення навчального контенту, який стимулює до самостійного мислення.

Впровадження системних підходів до розвитку інтелекту відбувається за допомогою концепції «OZCREDO», що дозволяє викладачу бути не просто транслятором знань, а архітектором креативного середовища.

Роль критичного мислення у виживанні (життєстійкості) відіграє важливу роль і допомагає:

- ✓ захист від дезінформації: критичне мислення дозволяє людям

розрізняти оманливу інформацію та фальсифікації, допомагаючи розпізнавати упередженість і уникати впливу маніпулятивних історій, що часто трапляються в соціальних мережах;

- ✓ покращення прийняття рішень: замість того, щоб діяти імпульсивно, критично мислячі люди оцінюють докази та можливі наслідки; це веде до більш виважених і стійких рішень у таких сферах, як здоров'я, фінанси та стосунки;

- ✓ гнучкість і креативність: воно готує особистість до опанування нових технологій, перегляду загальноприйнятих істин та створення інноваційних рішень для складних проблем; це — базові навички для успіху в середовищі, що стрімко розвивається та фокусується на штучному інтелекті (ШІ);

- ✓ підвищення самоусвідомлення: критичне мислення допомагає ідентифікувати власні когнітивні упередження, зменшуючи егоцентричне та групове ірраціональне мислення;

- ✓ незалежність (автономність): воно сприяє автономії, в супереч беззаперечному прийняттю ідеологій або нав'язаних наративів. Це дає людям можливість робити власний поінформований вибір і самостійно керувати своїм життям.

Детальний аналіз відмінностей між дискурсивним мисленням та інтелектуальною рефлексією дозволив по-новому поглянути на процес підготовки лекційного матеріалу. Практична спрямованість виражається через опанування технік аналізу референції понять, що допомагає уникати неоднозначності під час пояснення складних термінів здобувачам освіти. Використання постнекласичного підходу робить акцент на етичній відповідальності вченого та синергетичних принципах екосистемного мислення, що є актуальним спеціалістів аграрної та ветеринарної галузей, підготовкою яких займається наш заклад вищої освіти. Креативно мислити сьогодні — значить бачити всю мережу зв'язків одночасно, саме ця ідея була наскрізною для всіх доповідей.

Програма дозволила не лише оновити теоретичну базу, а й отримати конкретні алгоритми для розвитку критичного мислення у здобувачів вищої освіти, що є критично важливим для формування фахівців нового покоління.

Серед запрошених гостей цікавими були виступи Ученни Екво, доктора філософії, Президент Центру медіа та мирних ініціатив, Нью-Йорк, яка у доповіді «Глобальна освіта та знання» відзначила, що СМРІ та Інститут креативного мислення провели наукові дослідження щодо освітніх та психологічних потреб України, зосередившись на створенні безпечного навчального середовища.

Ці дослідження підкреслили важливість соціального та емоційного інтелекту, критичного мислення, вирішення проблем та лідерства. Протягом багатьох років СМРІ виявляла ключові організаційні та культурні особливості, які сприяють підвищенню ефективності різних спільних заходів.

Професор Де Рітіс — фахівець у галузі права зі значним академічним і практичним досвідом, докторський ступінь зі статистики та психометрії в Пенсильванському університеті, а також ступінь доктора права (J.D.) у Школі права Дікінсона та магістра права (LL.M.) у Темпльському університеті. Висококваліфікований фахівець, який поєднує глибокі знання у сфері права з аналітичними здібностями, підтвердженими ступенями у галузі статистики та психометрії. Викладає дисципліни з кримінального права, кримінального процесу, адміністративного права та віктимології. Є автором наукових праць, зокрема *The Seditious Chair* та *An Analysis of the Constitutional Basis of Evidence Law*.

У своїх працях професор аналізує, чому доказове право — це не просто набір технічних правил, а пряме відображення конституційних гарантій, вплив поправок до Конституції (наприклад, щодо незаконних обшуків чи права не свідчити проти себе) на те, як судді приймають або відхиляють докази.

Ці праці підкреслюють його репутацію як теоретика, який не просто описує норми, а шукає їхнє першоджерело у Конституції та історичній логіці.

Щиро вдячний організаторам за високий рівень підготовки матеріалів та актуальність тем. Це було не просто "прослуховування годин", а справжнє інтелектуальне перезавантаження. Рекомендую колегам, які прагнуть наповнити свої заняття не лише змістом, а й глибиною!

ЧЕРЕВКО Леоніла Василівна

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Високі технології, які визначають сучасне інформаційне суспільство, вимагають від фахової освіти формування компетентної та активної високопрофесійної особистості. Педагогічна діяльність сучасного вихователя спрямовується на конкретні результати, які визначаються пошуком та реалізацією нестандартних рішень, системним удосконаленням, здатністю упроваджувати технології виховання та розвитку дітей у контексті реформи «Нової української школи». Зміна ролі і функцій педагога-вихователя дітей дошкільного віку вимагає від нього самостійності на різних етапах професійної діяльності, якісної організації освітнього процесу та активізації його структурних компонентів, усвідомленої відповідальності за результати своєї праці.

Впровадження інноваційних методів та технологій навчання, до яких відносимо і технологію критичного мислення, зумовлено Законом України «Про освіту», яким визначено, що освіта є основою інтелектуального, духовного,

	викладання мистецької освітньої галузі	
Diana Tsestsiv Integration of critical thinking into the teaching of disciplines of the specialty j3 "tourism and recreation" as the basis for the training of modern specialists	Цесьців Діана Інтеграція критичного мислення у викладання дисциплін спеціальності j3 «туризм та рекреація» як основа підготовки сучасних фахівців	389
Olena Chaika Enhancing students' critical thinking through literature	Чайка Олена Розвиток критичного мислення учнів за допомогою літератури	391
Oksana Cheban How did participation in international professional development (internship) influence my personality development and attitude towards professional activity	Чебан Оксана Як участь у міжнародному підвищенні кваліфікації (стажування) вплинула на моє формування особистості та відношення до професійної діяльності	394
Leonila Cherevko Critical thinking as a component of professional training for future preschool teachers	Черевко Леоніла Критичне мислення як складова професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти	396
Sofiya Chovriy Developing critical thinking in future teachers in the age of artificial intelligence	Човрій Софія Розвиток критичного мислення у майбутніх вчителів в епоху штучного інтелекту	400
Yuliia Chuchalina Pedagogical conditions for the formation of students' critical thinking in the context of blended learning	Чучаліна Юлія Педагогічні умови формування критичного мислення здобувачів у контексті змішаного навчання	405
Valentyna Shamraieva Algorithmic and critical thinking: can international education withstand the influence of AI?	Шамраєва Валентина Алгоритмічне та критичне мислення: чи здатна освіта міжнародників протистояти впливу ШІ?	410
Svitlana Shvets Innovative approaches to teaching humanities in the context of digitalization of education	Швець Світлана Інноваційні підходи до викладання гуманітарних наук у контексті цифровізації освіти	413
Inna Shvydenko The influence of a	Швиденко Інна Вплив	415